

FOLKETINGET

Det finanspolitiske rammeværk: Den offentlige gæld

CENTRALE BEGREBER

Med den offentlige sektors gæld mener økonomer ofte **den offentlige sektors finansielle nettogæld**, der opgør den offentlige sektors samlede finansielle formue. Nettogælden fremkommer ved at fratække det offentlige aktiver (såsom aktier og obligationer) fra det offentlige passiver (såsom gæld). Nettogælden opgøres typisk til kursværdi, dvs. til markedsværdien.

ØMU-gælden er derimod et bruttogældsbegreb, der ikke medregner det offentlige aktiver (eksempelvis obligationer og aktier), men alene tager udgangspunkt i den offentlige sektors gæld/lån. Endvidere opgør EU ØMU-gælden til den nominelle værdi.

INSTITUTIONELLE KRAV

EU stiller et traktatfæstet krav til *alle* EU-lande om, at ØMU-gælden som udgangspunkt ikke må overstige 60 pct. af BNP.

DANSK LOVGIVNING

Budgetloven stiller ikke krav til størrelsen af den offentlige gæld. De finanspolitiske målsætninger har således primært fokus på saldoen og udgiftssiden.

Finansministeren er ved lov bemyndiget til at optage statslån op til en vis grænse, mens det er indenrigsministeren, der fastsætter reglerne for kommunernes og regionernes mulighed for at optage gæld.

LÆS MERE HER:

Altandetlige.dk

[Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025](#)

[Økonomisk Redegørelse december 2021](#)

EU medregner ikke offentlige aktiver

Når økonomer skal opgøre den samlede offentlige sektors gæld, sonder de normalt mellem den offentlige nettogæld og ØMU-gælden. De to gældsbegreber er ikke identiske og afviger derfor fra hinanden med hensyn til opgørelsesmetode.

Nettogælden

Nettogælden viser det offentlige formuestilling, hvis alle finansielle aktiver (herunder eksempelvis aktier i Ørsted) indløses, og passiverne nedbringes med de frigjorte midler. Mange økonomiske analyser, som eksempelvis Finansministeriets holdbarhedsberegning, tager udgangspunkt i den offentlige nettogæld.

ØMU-gælden

EU stiller ikke krav til det offentlige nettogæld, men derimod til medlemslandenes ØMU-gæld.

ØMU-gælden er et bruttogældsbegreb. Det betyder f.eks., at statens andel i det børsnoterede selskab Ørsted ikke indgår i ØMU-gælden. Det samme gælder det offentlige beholdning af obligationer. Til forskel fra det offentlige nettogæld opgør EU ikke ØMU-gælden til markedsværdien, men derimod til den nominelle værdi – dvs. som det beløb, der skal betales, hvis gælden først afdrages, når den udløber.

EU stiller et traktatfæstet krav om, at ØMU-gæld som udgangspunkt ikke må overstige 60 pct. af BNP. Hvis et medlemsland har en gæld, der er større end det, skal landet præsentere en plan for, hvorledes landet gradvist vil

reducere gælden ned mod grænsen på 60 pct. af BNP.

Danmark opfylder EU's krav

Finansministeriet forventer, at Danmarks ØMU-gæld vil udgøre 34,1 pct. af BNP i 2022. ØMU-gælden er steget siden 2019, jf. figuren nedenfor. Det skyldes covid-19-pandemien og de tilhørende hjælpepakker, herunder udskudte skatte- og momsindbetalinger.

ØMU-gælden forventes at stige til godt 58 pct. af BNP frem mod 2053, men vil på intet tidspunkt overskride EU's krav til ØMU-gældens øvre grænse.

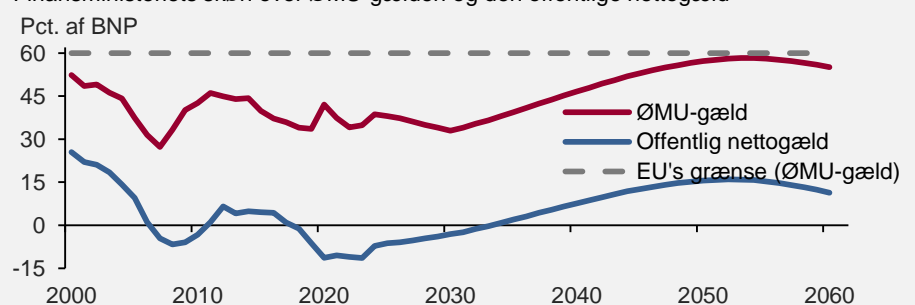
Det offentlige nettoformue

På trods af ØMU-gælden har den offentlige sektor en nettoformue svarende til ca. 11 pct. af BNP (dvs. en negativ nettogæld i 2022, se figuren nedenfor). Det afspejler, at det offentlige aktiver overstiger det offentlige passiver.

Nettoformuen er i dag større end den var i 2019, dvs. før coronapandemien. Det skyldes primært kursændringer på den offentlige sektors aktiver og passiver, herunder særligt kursstigninger på statens aktiebeholdning i energiselskabet Ørsted A/S. Men det skyldes også, at en del af hjælpepakkerne herunder udskydelsen af skattebetalinger ikke påvirker nettogælden, idet de udskudte skatter jo udgør et aktiv for staten.

Den offentlige nettogæld er lavere end ØMU-gælden

Finansministeriets skøn over ØMU-gælden og den offentlige nettogæld

Kilde: "Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025", Finansministeriet august 2021, "Økonomisk Redegørelse, december 2021", Finansministeriet og Stabilitets- og Vækstpakten.
Anm: Fra 2020 til 2023 er data fra Økonomisk Redegørelse.

FOLKETINGET

For særligt interesserede

Reglerne vedrørende EU's krav til den offentlige gæld er komplekse. Nedenfor dykkes ned i fire aspekter. Oplysningerne er tiltænkt særligt interesserede. For en uddybning kontakt økonomisk chefkonsulent Kathrine Lange (3323), Kathrine.Lange@ft.dk

Sammenhæng mellem den offentlige saldo samt ØMU- og nettogælden

Der er ikke nogen en-til-en-sammenhæng mellem ØMU-gælden på den ene side og så budgetunderskuddet og nettogælden på den anden side. Hvis den offentlige sektor optager lån for at investere midlerne i statsvirksomheder eller obligationer, kan det føre til, at ØMU-gælden stiger – også selv om nettogælden ikke er steget, og der egentlig er overskud på den offentlige saldo.

Der er heller ikke nogen entydig sammenhæng mellem saldoen og udviklingen i nettogælden. Det skyldes blandt andet, at nettogælden også omfatter offentlige aktiver, og at afkastet fra et aktiv også kan bestå af kursgevinster/kurstab, der ikke indgår i den offentlige saldo. Det kan sammenlignes med, at afkastet fra aktier jo ikke bare består af udbytte, men typisk også af kursgevinsten (stigninger i aktiekursen) på selve aktien. For Danmarks vedkommende leder dette forhold til, at man kommer til at undervurdere det offentlige formueudvikling, hvis man alene fokuserer på udviklingen i saldoen: Betalingen for den offentlige sektors passiver/gæld optræder primært i form af egentlige renteudgifter, der bidrager negativt til den offentlige sektors saldo. Afkastet fra den offentlige sektors aktiver – eksempelvis afkastet fra statsvirksomheder – består derimod (typisk) også af kursgevinster.

Statsgælden

Statsgælden omfatter udelukkende statens gæld og dermed ikke gælden i de øvrige offentlige delsektorer.

Statsgælden er ligesom ØMU-gælden en bruttostørrelse, men i definitionen er der tilladt en modregning af omsættelige aktiver forvaltet af Danmarks Nationalbank. Det inkluderer indeståendet på statens konto, almene boligobligationer og værdipapirbeholdninger i de statslige fonde (Den Sociale Pensionsfond, Innovationsfonden og Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse).

Danmarks Statistik og Finansministeriet indberetter til EU

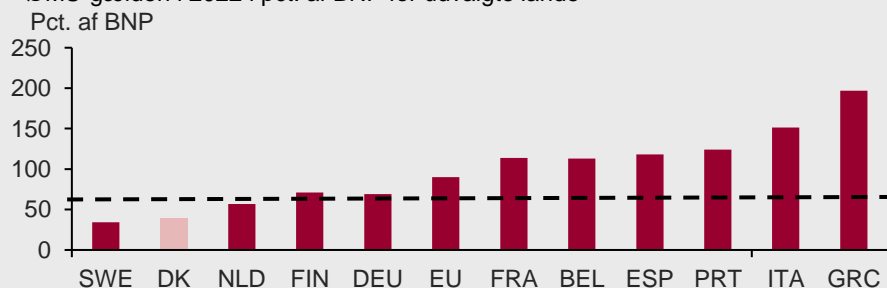
Danmarks Statistik er ansvarlig for indberetning af de faktiske (historiske) tal for den offentlige saldo og ØMU-gælden til EU, mens Finansministeriet er ansvarlig for indberetning af prognoser (forventede tal).

Danmark har i et internationalt perspektiv en lav ØMU-gæld

Covid-19-pandemien har ledt til større gæld i en lang række lande. Gælden er steget på grund af det økonomiske tilbageslag, som pandemien har bragt med sig, og de markante hjælpepakker, der er blevet vedtaget for at afbøde den økonomiske krise. Set i et internationalt perspektiv har Danmark stadig en lav ØMU-gæld.

Danmark har en lav ØMU-gæld

ØMU-gælden i 2022 i pct. af BNP for udvalgte lande

Kilde: EU-kommisionens Efterårsprognose 2021

Anm.: Den stiplede linje markerer EU's grænse for ØMU-gælden